

Szakasz	Hallgatás és figyelem	Megértés (Befogadó nyelv)	Beszéd (Kifejező nyelv)	Társas kommunikáció
0-11 hónap	Az ismerős hangokra odafigyel és pontosan beazonosítja, hogy honnan érkezik a hang. Odafigyel, megkülönbözteti és reagál is a különböző hangokra és intonációra. Elhallgat vagy felfigyel a beszédhangra. Múlándó figyelem – nincs a gyermek irányítása alatt, az új ingerek elveszik a teljes figyelmét.	Megáll és néz, amikor a saját nevét hallja. (12 hónapos korára)	Fokozatosan fejleszti a beszédhangokat (gagyogás) a felnőttekkel való kommunikációhoz. Olyan hangokat használ, mint <i>'baba, nem-nem'</i> . (11 hónapos korára)	Hosszasan nézi az arcokat és utánozza az arcmozgást, pl. kinyújtja a nyelvét. Erősen fókuszál az arcokra és élvezi az interakciót. Hangokat, mozdulatokat, szemkontaktust és arckifejezéseket használ, hogy másokkal kapcsolatba lépjen és felkeltse a figyelmüket. (12 hónapos korára)
8-20 hónap	Rövid ideig erősen összpontosít az általa választott tárgyra vagy tevékenységre. Felfigyel az erős ingerekre – zajok vagy más emberek beszélgetése könnyen megzavarják. Az egész testét mozgatja olyan hangokra, amelyek tetszenek neki, például zene vagy ismétlődő ritmus. Erős felderítő szándék.	Válaszol azon ismerős kontextusban elhangzott dolgokra, amik egy különleges emberrel hozhatók kapcsolatba (pl.: <i>'Hol van anya?'</i> <i>'Hol van az orrod?'</i>) Az egyes szavak kontextusban való értelmezése fejlődik, pl. <i>'csésze'</i> , <i>'tej'</i> , <i>'apu'</i>	Egyszerű szavakat használ. (16 hónapos korára) Gyakran utánoz szavakat és hangokat. Élvezi a gagyogást és egyre inkább kísérlétezik a hangok és szavak használatával, hogy különböző célből kommunikáljon (pl. <i>mackó, még, nem, szia</i>)	Szeret ismrős felnőttek társaságában lenni és figyelni őket. Kezdi a felnőttek testbeszédét követni, rámutatással vagy mozdulatokkal. Megtanulja, hogy a hangja és cselekvése hatással van másokra. Rámutatással és hosszas nézéssel fejezi ki a kérését, illetve az érdeklődését. (18 hónapos korára)
16-26 hónap	Figyeli és élvezi a ritmikus mintákat a versekben és történetekben. Élvezi a rímeket és cselekvéssel vagy beszéddel próbál csatlakozni, érzékeltetve, hogy figyel. Merev figyelem – annak is tűnhet, hogy nem hall rendesen.	Az ismerős tárgyakat a nevük szerint megtalálja, kérésre megkeresi vagy azonosítja egy csoportból.	Kezdi kettesével összekapcsolni a szavakat (pl. <i>'labdát akarok', 'több gyümölcslé'</i>) (24 hónapos korára) Különböző típusú hétköznapi szavakat használ (főneveket, igéket és melléneveket, pl. <i>banán, megy, alszik, forró</i>) Egyszerű kérdéseket kezd feltenni.	Fokozatosan kezd szerepjátékokban részt venni, különböző tárgyak használatával (amik segítik a gyermeket a helyzetet egy másik ember szemszögéből elképzelni). Másoktól kér visszajelzést/választ, ami alátámasztja, hozzájárul vagy megkérdőjelezi az értelmezését.
22-36 hónap	Egyszatornás figyelem. Képes egy másik feladatra áttérni, ha a figyelme teljes mértékben összpontosul – a gyermek nevének használata segíthet fókuszálni (36 hónapos korára) Érdeklődéssel figyel a felnőttek által kiadott hangokat a történetek felolvasása közben. Több ismerős hangot felismer és reagál is rá, pl. ha kopogást hall, az ajtóhoz fordul, vagy arra néz, vagy odamegy.	Felismeri a cselekvésre utaló szavakat és a megfelelő képre mutat, pl. <i>"Ki ugrik?"</i> (30 hónapos korára) Megérti a 'ki', 'mit', 'hol' jelentését egyszerű kérdésekben (pl. <i>Ki az? Mi az? Hol van?</i>) Egyszerű fogalmakat kezd megérteni (pl. <i>nagy/kicsi</i>).	Gyorsan tanul új szavakat és használja is azokat. Cselekvéssel, és kevés beszéddel fejezi ki a legtöbbbször 'itt és most' helyzetekre vonatkozó állítását (pl. egy játék felé nyúl, és azt mondja <i>'Megvan'</i> .) Különböző kérdéseket használ (pl. <i>mit, hol, ki</i>). Egyszerű mondatokat használ (pl. <i>'Anyu dolgozni fog'</i>) Kezd ragokat és jeleket használni (pl. <i>asztal, macskák</i>)	A nyelvet kapcsolatok kiépítésére, érzelmek tapasztalatok és gondolatok kifejezésére használja. Képes társalgást folytatni, témáról témára ugorva. Élvezi a felnőttek és más gyermekek társaságát és szívesen beszél hozzájuk. Felkelti az érdeklődését, ha mások játszanak és csatlakozik hozzájuk. Reagál mások érzelmeire.
30-50 hónap	Figyel másokra négy szemközt vagy kisebb csoportokban, ha a beszélgetés felkelti az érdeklődését. Növekvő figyelemmel hallgatja a történeteket és felidézi azokat. Az ismétlődő refréneknél bekapcsolódik és várja a fordulatokat, szólásokat a versekben és történetekben. Figyelem fókuszálása – még mindig hallgat vagy cselekszik, de képes a figyelmét irányítani. Képes utasításokat követni (ha a figyelme nem egy általa választott tevékenységre irányul épp).	Megérti a tárgyak használati célját (pl. <i>"Mit használunk vágásra?"</i>) Kezdi megérteni a viszonyiszavak jelentését, mint például 'alatt', 'felett', 'mögött' és ezt cselekvéssel vagy a megfelelő kép kiválasztásával jelzi. Kezdi megérteni a 'miért' és 'hogyan' kérdések jelentését.	Kezd összetett mondatokat használni, hogy a gondolatait összekapcsolja (pl. <i>és, mert</i> használata). Fel tud idézni és újra el tud mesélni egyszerű múltbeli eseményeket a megfelelő sorrendben (pl. <i>lelent a lejtőn, megsértette az ujját</i>). A beszédet gondolatok összekapcsolására, az épp aktuális történés elmagyarázására, a következő esemény előrejelzésére, és múltbeli tapasztalatok felidézésére használja. Megkérdőjelezi, hogy a dolgok miért történnek és magyarázatot ad. Megkérdézi például, hogy <i>ki, mit, mikor, hogyan</i> . Különböző igeidőket használ (pl. <i>játszik, játszani fog, játszott</i>).	Kezdi elfogadni mások igényeit, támogatással. Társalgást kezdeményezhet. Magabiztosan kezdeményez kapcsolatot másokkal, támogatásért és útmutatásért. Szabadon beszél az otthonáról és közösségéről.. Baráti kapcsolatot alakít ki más gyermekekkel.

40-60+ hónap	Figyelmesen halgat; releváns megjegyzésekkel, kérdésekkel vagy cselekvéssel reagál a hallottakra. Fenntartja a figyelmét, összpontosít és csendben ül, amikor az elvárható. Kétszatonás figyelem – képes hallgatni és cselekedni is egy rövid ideig. Koordinált figyelem – képes hallgatni és cselekedni különböző helyzetekben, különböző emberekkel, a feladat összetettségétől függően.	Megérti a humort, pl. halandzsaverseket, vicceket. Magyarázatokkal fejezi ki, hogy megérti a "hogyan" és "miért" kérdéseket. Képes egy történetet képek vagy kellékek nélkül követni. Megérti a sorrendet tartalmazó utasításokat, mint először...asztán...végül, és az összetettebb fogalmakat is, mint hosszú, rövid, kemény, puha, vagy durva.	Bővíti a szókincsét, főként csoportosítással és megnevezéssel; felfedezi az új szavak jelentését és hangzását. Az állításokat összekapcsolja és egy adott témához vagy szándékhoz köti. A nyelvet szerepek és tapasztalatok elképzelésére vagy felidézésére használja különböző játékhelyzetekben. A beszédet gondolatok, ötletek, érzelmek és események szervezésére, sorba rendezésére, illetve értelmezésére használja. Cselekményszálát vagy történetet vezet be a játékokban.	Magabiztosan beszél másokkal az igényeiről, érdeklődéséről és véleményéről. Társalgást kezdeményez, meghallgatja és figyelembe veszi mások mondandóját. Elmagyarázza a saját ismeretét és értelmezését, és megfelelő kérdéseket tesz fel másoknak. Beszéd közben érzékelteti a hallgató jelenlétét. Az igényeit/érzelmeit megfelelő módon fejezi ki. Jó kapcsolatot alakít ki a felnőttekkel és kortársaival. Egy csoport vagy osztály tagjaként dolgozik, felváltva a feladatokat.
----------------------------	---	--	---	---